



Thesavrvs|| Locorum|| Commvniūm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. IV. De Deceptione. Add. infrade Dolo, Et supra de beneficio axioma 4.
infra de fide.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

XIII.

Debitor Creditori legatum relinquens id animo compensandi fecisse non praesumitur: quia legata dependent ex liberalitate, liberalitatem autem non exercet, qui compensat.

Limita: ut procedat in debito merè voluntario, non in necessario, e. gr. in debito dotis respectu patris. Carpz. P. 3. C. 13. def. 29.

XIV.

Quodcumque debetur ex contractu seu dispositione hominis, illud dicitur debitum voluntarium; quod verò debetur ex dispositione legis, vocatur debitum necessarium. Quia contrahere ab initio cuilibet liberum est, legis autem virtus est obligare & necessitatem inducere.

XV.

Debitorum carceribus includendi sunt, donec solvant. Speckh. in quest. 29. Besold. Thes. Pract. verb. Schulthum. praecipuus debitor de fugâ suspectus potest capi & incarcerari. Gail. L. 2. obs. 44. etiam à iudice incompetente Myns. Cent. 2. obs. 65. & valet statutum, quod Debitor propriâ autoritate sine iudice possit detineri. Coler. de Pr. Exec. P. 1. c. 3. n. 44. 46.

XVI.

Debitor tenetur ire ad domum Creditoris & ibi solvere debitum. Innocent. in cap. 7. X. de pigro.

XVII.

Debitorum inter se pacisci non possunt in praedictum Creditoris. Bald. in l. 25. C. de pact.

XVIII.

Debitoris mei debitor non est meus debitor. Rol. à Valle conf. 1. n. 5. vol. 2. Neque debitor uxoris marito solvens liberatur. Bald. in l. 11. C. de solut.

XIX.

Debitum liquidum faciunt (1.) certi contraheutes. (2.) certa debiti quantitas. (3.) certa causa, & (4.) certa probatio. Probationem certam inducunt sententia, acta publica, matricula vel regestum, testamentum, instrumenta, scriptura privata & Chirographum. P. Frider. de process. l. 2. c. 59.

XX.

Naturali aequitati contrarium est, pro alienis debitis alios molestari. l. un. Cod. ut nullus ex vi. Limitationes habet Perez. C. de decurion. n. 8. - 17.

XXI.

Debitorum à diversis officiis arcantur, e. gr. à Tutelâ Creditoris, à Legatione l. 4. pr. ff. de legatione. nisi debitorum fisci sint. d. l. 4. §. 2. debitorum ex administratione rerum Civitatis non possunt civitatis honores vel munera subire. l. 1. Cod. de debitor. Civit. aut qui iis jam funguntur, nihil à Civitate possunt conducere: qui autem mutuam pecuniam à Civitate habent, non sunt ab honoribus arcendi. l. 6. §. 1. de muner. Perez. Cod. de debitor. Civit. n. 12. 13. arcantur etiam, qui aliquid ex pollicitatione debent, & debitorum fisci, qui vectigalia volunt conducere. l. 9. §. 2. 3. de publican. Brunnem. ad l. 1. Cod. eod.

CAP. IV.

De Deceptione. Add. infra de Dolo. Et supra de beneficio axioma 4. infra de fide.

Axioma 1.

Deceptio nihil aliud est, quam callida circumventio. l. 1. §. 1. de dol. mal. l. 51. §. 4. de fideiuss. Hæc regula ita procedit, quotiens scilicet deceptio propriè sumitur, alias enim significat & læsionem ex re ipsa contingentem, ut in l. 19. de min. & in l. 2. §. 3. ad SC. Vell. & corruptionem l. 9. de doli mali except. de qua re agendum in lexicis Juris.

II.

Decipi non reputatur ille, qui scit se decipi. l. 1. §. si intelligatur 6 de adil. editi. quia volenti & scienti non fit injuria nec dolus, unde qui sciens decepti ignorantem, omne detrimentum tenetur relacire. l. Julianus 13. pr. ff. de action. Emi.

III.

Decipere in contractibus non est peccatum, gloss. in c. si cupis 5. caus. 16. quest. 1. gl. in cap. civitate. de usur. Jas. in consil. 153. col. 3. in fin. Licet enim est contrahentibus se invicem decipere usque ad dimidium iusti pretii, l. in cause cognitione 16. §. pen. ff. de minor. l. 2. Cod. de resc. vend. C. A. consil. 78. l. 1. n. 6. & 7. quod accipere non de fraudulento venditoris consilio, id enim vehementer damnatur, & si interveniat, reddit aliquando contractum ipso jure nullum, vel resolvit. l. 53. §. ult. de C. E. l. si dolo 3. C. de resc. vend. l. ex emto 11. §. 5. ff. de A. E. sed potius intellige de ea deceptione, quæ re ipsa contingit sine injuria contrahentium, quia venditoris votum est pretio vendere plurimo, emtoris autem minimo emere. l. si voluntate 8. Cod. de rescind. vend. Myns. 4. observ. 74. Ludov. Gom. ad §. superest. de act. n. 54.

IV.

Deceptis non decipientibus iura opitulantur. l. 2. §. sed ita. ad SC. Vell. text. in cap. inter dilectos. 8. de donat. Phil. Matth. ad l. 90. §. ult. de R. l. Oldend. cl. 4. ad l. 1.

V.

Deceptio re ipsa & deceptio ex proposito æquiparantur, Jas. in l. si quis cum aliter in princ. ff. de V. O. scil. quoad rescissionem contractus, Anchar. conf. 39. Pro clariore. Abb. consil. 8. Trias ad decisionem. column. 2. lib. 2. & consil. 109. in 2. dubio, lib. 2. Dec. consil. 180. Visa renunciatione. per l. 2. de Except. doli. cui adde l. 1. §. causa 2. de adil. editi. quod tamen in foro conscientie non posset simpliciter defendi, sed cum limitatione quadam, de qua vide Vasq. 3. contr. cap. 48. n. 5. siquidem deceptio rei data utriusque contrahentium ignorantia circa valorem rei dicitur error, & non deceptio, gloss. in d. l. si quis cum aliter. Corn. consil. 181. lib. 3. quem sequitur & communem dicit Gomez. in c. ut animarum de consil. in 6. n. 2. Vasq. diff. loc. n. 6.

VL Re-

VII.
Pecunia turpiter accepta iustior penes eum est, qui deceptus est, quam qui decepit. *l. 9. de doli except.*

VII.
Decepti venia digni sunt. *l. miles. II. §. mulier 2. ad L. jul. de adult.*

CAP. V. De Decimis.

Axioma I.

Nemo immunis est à decimarum solutione, nisi se probet immunitatem *cap. 24. X. de decimis.* acquiruntur verò immunitas à decimis præstandis Gebend Freyhelt privilegio *c. 3. p. 10. 25. X. de transactio. ne c. 2. 8. X. de transactio.* consuetudine vel præscriptione *cap. 1. de præscript. in glo. nam jus decimandi à laicis potest præscribi.* Wehner *conf. Franc. 77.* per statutum autem nec tolli nec minui posse decimas asserit Bald. in *L. fin. C. sine cens. vel reliq. fmd. comp. non posse.*

II.

Decimæ Ecclesiis debite solvuntur de proventibus molendinorum, pisciarum, de fœno & lanâ, de apibus etiam & de omni fructu. *c. 5. X. de decim.* & potest decimator prohibere asportationem fructuum inque eis ponere custodes, donec solvantur integræ decimæ juxta morem. *Viv. 1. decis. 4.*

III.

Decimarum onus annexum est prædiis Abbas in *c. 16. X. b. t.* & solvi debent in ipso fundo, in quo fructus colliguntur. Bartol. in *L. i. C. de fruct. & lit. exp.*

CAP. VI. De Decisione. *Vid. Infr.*

Res judicata.

Axioma I.

Allegare regulas, ubi est decisio in terminis, est refugium miserorum & pauperum Doctorum. Felin. in *cap. 1. in 4. col. de præscript.* quem etiam laudat Jacob. Gothofr. *ad l. i. C. de Reg. Jur. pag. 13.* & idè in actu practico laborandum, ut inveniamus decisionem in terminis, cum talem invenire sit Doctoris doctissimi, Felin. in *cap. cum ordinem. col. 4. de rescript.* Ludov. Gomes *ad §. e. que. insit. de act. num. 14.* Knichen de Saxon. non prov. *jur. c. 5. nu. 99. & 100. omnino Borgnin. Cavalcanus 1. decis. 30. num. 38. lect. 2. & in decis. post primam part. decis. seu repert. prim. Morio, in resp. n. 6. sub lit. V.* quia magnum in praxi habere decisionem Doctoris alicujus excellentis in terminis. Menoch. *conf. 73. num. 17. Surd. conf. 379. n. 29. Magon. decis. Florent. 66. num. 31. Af. Rich. decis. 169. num. 8. Welenb. Consil. 240. de success. feudal. num. 18. Schulz. in præfat. Observat. pr. etiam sine lege loquentis, Gom. d. §. e. que. num. 14.* Sunt enim decisiones in terminis securiores, ibique cessant omnia argumenta. Alb. Brun. in *rer. de statut. art. 6. q. 2. in fin. col.*

3. Neque tamen textum vincunt aut rationes. *z. infr. cap. 43. §. 2. f. pag. 363.*

II.

Decisio ista in dubio est eligenda, quæ minus habet iniquitatis. *l. 200. de R. l. ubi Phil. Matth. num. 1.*

III.

Ad decisiones causarum sufficit allegare rationem naturalem *cap. secundo requiris 41. de appell. l. scire 13. §. sufficit 6. ff. de Excus. tut. l. si me & Titium 32. ff. si cert. per. l. ubi autem non 75 §. illud 4. ibi: ipsa natura manifestum est. de Verbor. Obligar. Regn. Sixtin. inter Consil. Marpurg. consil. 18. volum. 2. num. 111.*

IV.

Decisio semper super re certa formatur. Riminald. *jun. conf. 32. num. 78. lib. 5. Thom. Triv. 1. decis. Venet. in præf. n. 5.*

V.

Quotiescunque casus decidendus occurrit, recurrendum (1.) ad consuetudinem loci specialem, (2.) ad consuetudinem istius provincie generalem, (3.) ad Constitutionem Principis istius provincie, (4.) Hisce deficientibus ad Jus Civile vel Canonicum, si hoc in illo casu receptum.

Ratio: quia jus generale semper abrogatur per speciale, & consuetudo loci specialis præferunt attendenda, quia pro jure communi habetur ibi, ubi viger. Gail. *Lib. 1. obs. 36. n. 3.*

CAP. VII. De Declaratione.

Axioma I.

Declaratio, quæ fit factio, fortior est illa, quæ fit verbis. *l. reprehendenda 5. C. de instit. & subst. l. pro herede 20. in princ. de acquir. hered. cap. cum super 23. extr. de offic. deleg. c. ex ore 3. extr. de his quæ sunt à majori parte. cap. ut nostrum 56. extr. de appellat. Tiber. Decian. resp. 36. num. 74. vol. 3. Goedd. inter Consil. Marp. Conf. 25. n. 23.*

II.

Declaratio non nisi semel fieri potest. Jaf. in *l. quicquid asstringenda. de V. O.* ideo judex declarans verba ambigua sententiae vel contractus, id mutare vel variare nequit. Angel. in *l. quod iussit. de re judic. l. Si quis intentione 66. ff. de judic. gloss. in d. l. quicquid. de Verb. Oblig. Gilman. 4. pag. 1. vot. 4. num. 11. & 12.*

III.

Declaratio fieri non oportet cum solennitate requisita in ipso actu principali. *l. heredes palam 21. §. 1. & ibi Bart. de testam.* Sicut enim declaratio testamenti dubii potest fieri coram duobus testibus. Bart. in *l. i. C. de Codicill.* Ita & in sententiae declaratione tantæ solennitates non requiruntur, quæ in ipsa sententia. Bart. in *l. ab executore n. 8. de appell. per d. l. 21. §. 1. Gilman. d. l. n. 11. & 12.* Hinc nulla est sententia declaratoria ex capite, quod sit contra sententiam priorem, & sic sententia contra sententiam lata, *l. i. C. quando provoc. non est necesse.* Franc. in *c. dilecto quæst. 14. de appellat. Felin. in cap. inter monasterium de re judic. adde l. i. pr. ff. que*